

Primarna zdravstvena zaštita

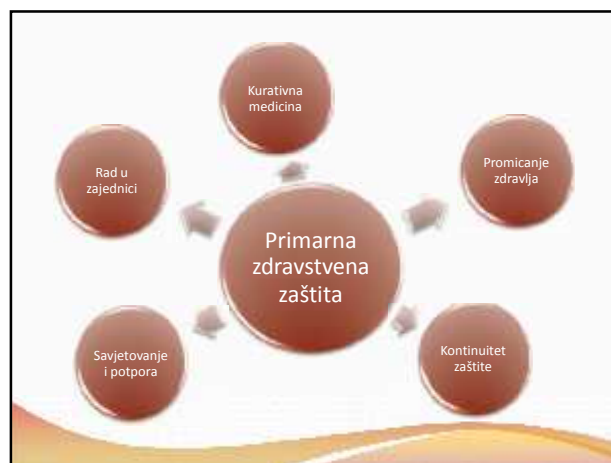
Doc. dr. sc. Ozren Polašek
Katedra za javno zdravstvo

Razine zdravstvene zaštite

Primarna

- Prvi kontakt (oboljele) osobe sa sustavom zdravstva
- Najobuhvatnija razina zdravstva
- Najbliža i najdostupnija
- Rješava većinu zdravstvenih problema

Obiteljska medicina

- Opća praksa
 - Temeljni profil primarne zdravstvene zaštite
 - Fokusira se na općenitu (ne-specijaliziranu) zdravstvenu zaštitu
 - Specijalizacija više ne postoji, ali specijalisti postoje
 - Bez specijalizacije
- Obiteljska medicina
 - Fokus na obitelj
 - Provodi sveobuhvatnu i kontinuiranu zdravstvenu zaštitu definirane populacije, pri čemu se obitelj smatra osnovnom jedinicom djelatnosti

Dispanzer

- Cjelovita jedinica primarne zdravstvene zaštite (kurativno-preventivna)
- Osmislio A. Štampar
- Rasformirane početkom Domovinskog rata
- Joint practice (UK)
- Otočna PZZ – mješavina PZZ, SZZ i dispanzera

EURACT 2005/WONCA EUROPE 2002 definicija

- mjesto prvog kontakta korisnika sa zdravstvenim sustavom
- pruža im otvoren i neograničen pristup
- učinkovito koristi resurse zdravstvene zaštite koordinirajući skrb u suradnji s drugim stručnjacima
- razvija personalizirani pristup, usmjeren na pacijenta, njegovu obitelj i zajednicu u kojoj živi
- koristi se jedinstvenim postupkom konzultacije koji dopušta uspostavljanje učinkovite komunikacije između liječnika i pacijenta
- odgovorna je za osiguravanje neprekidne zaštite određene potrebama pacijenta

Funkcija vratara

- *Gatekeeping*
- Kontrola sustava zdravstva – PZZ određuje opterećenje bolnica
- Kako? Odrađivanjem najvećeg broja zahtjeva
- Velika Britanija: oko 90% svih dolazaka završava u PZZ
- Hrvatska: manje od 40% dolazaka završava u PZZ, ostali se šalju dalje

Funkcije i aktivnosti

Pregled LOM-ova u HR

- 2.540 timova na 2.544 lokacije
- 1.505 specijalista (1.072 LOM, 255 pedijatrije, 88 medicine rada, 71 školske medicine i 19 ostalih)
- 2009. -> 2010: broj specijalista veći za 0,7%
 - LOM veći je za 3,4%
 - pedijatrije manji za 0,4%
 - medicine rada manji za 12%
 - školska medicina manje za 14%

NACIONALNA STRATEGIJA
RAZVOJA ZDRAVSTVA
2012. - 2020.

LOM u Hrvatskoj?

- EUROPEP upitnik zadovoljstva korisnika obiteljskom medicinom
- Odabrano 50 timova LOM, upitnik ispunilo 7.271 ispitanika, od toga 3.189 ispitanika iz gradskih naselja, 838 iz prigradskih naselja, 2.051 sa sela i 92 koji žive osami
- Cilj: dobiti uvid u ocjene o zadovoljstvu bolesnika pruženom zdravstvenom zaštitom te definirati prioritete za poboljšanje i unapređenje djelatnosti obiteljske medicine u Hrvatskoj

LOM u HR

	Pitanje:	Prosječna ocjena
1	Posvećuje li Vam liječnik dovoljno vremena za razgovor	4.62
2	Pokazuje li zanimanje za Vaše osobne probleme?	4.56
3	Olakšava li i pomaže u iznošenju Vaših tegoba?	4.57
4	Sluša li što Vi govorite?	4.68
5	Čuva li povjerljive osobne podatke koje saznaje iz razgovora?	4.74
6	Da li Vam brzo olakšava simptome bolesti?	4.54
7	Pomaže li Vam da se bolje osjećate i lakše obavljate dnevne aktivnosti?	4.55
8	Dolazi li na vrijeme na posao; pridržava li se radnog vremena?	4.72
9	Jeste li zadovoljni načinom medicinskog pregleda?	4.63
10	Jeste li zadovoljni ponudom preventivnih zdravstvenih usluga (sistematski pregledi, provjera zdravstvenog stanja i kad niste bolesni, cijepljenje)?	4.39

LOM u HR

	Pitanje:	Prosječna ocjena
11	Jeste li zadovoljni objašnjenjem razloga traženih pretraga i planiranog načina liječenja?	4.53
12	Informira li Vas liječnik o svemu što ste htjeli znati o svojim simptomima i bolestima?	4.58
13	Pomaže li Vam u svladavanju emocionalnih problema povezanih s Vašim zdravstvenim stanjem?	4.54
14	Pomaže li Vam u razumijevanju važnosti pridržavanja savjeta i uputa?	4.60
15	Sjeća li se onoga što je učinjeno ili rečeno tijekom prethodnih kontakata?	4.59
16	Objasni li Vam i pripremi li Vas za ono što trebate očekivati od specijalističkog pregleda ili bolničkog liječenja?	4.55
17	Kolika je spremnost sestre u ambulanti da Vam pomogne?	4.73

LOM u HR

	Pitanje:	Prosječna ocjena
18	Odgovara li Vam dobiveni termin za pregled?	4.61
19	Dobijete li telefonsku vezu s ambulantom?	4.66
20	Kakva je mogućnost razgovora s liječnikom preko telefona?	4.58
21	Ocijenite vrijeme čekanja na pregled u cekaonici ambulante	4.23
22	Ocijenite brzinu usluge u hitnim zdravstvenim problemima	4.51
23	Kakva je medicinska opremljenost ordinacije?	4.14
24	Kakva je dostupnost ambulante javnim prijevozom?	4.05
25	Kakva je povezanost ordinacije s ostalim dijelovima zdravstvenog sustava (bolnice, specijalisti, dijagnostika, ljekarne)?	3.95

Privatizacija Domova zdravlja

- Privatizacija (denacionalizacija) je prijenos vlasništva iz javnog (državnog) sektora na privatni sektor
- Potreba za privatizacijom u zdravstvu javila se nakon rata, kada je zbog loših općih gospodarskih prilika došlo i do lošeg stanja u zdravstvu
- Uvođenjem privatnog vlasništva u zdravstvo trebalo je doći do njegovog oporavka

Privatizacija

- Osim privatne prakse, tijekom devedesetih godina pojavila se mogućnost zakupa ordinacija
- Ta mogućnost uvedena je zbog potrebe za što bržom privatizacijom, ali i svijesti o tome što nije postojala mogućnost kupnje prostora i opreme koju svaka ordinacija mora imati

Oblici privatne prakse u hr

- "Čista" privatna praksa - Liječnik je privatni poduzetnik koji je vlasnik ordinacije i opreme u njoj. On može direktno naplaćivati usluge ili putem ugovora s fondom zdravstvenog osiguranja
- Privatna praksa u zakupu - Liječnici primarne zdravstvene zaštite zakupljuju prostor u domu zdravlja; nisu vlasnici prostora i opreme, rade kao privatnici i imaju ugovor s HZZO-om, te se financiraju glavarinama
- Privatna praksa izvan radnog vremena

Zakup

- Zakupac ostvaruje materijalna primanja temeljem ugovora s HZZO-om (mjesečna glavarina)
- Od 650-2250 ljudi u skrbi
- Zakupac svake godine zaključuje ugovor s HZZO-om
- Glavarine:

Kategorija	Dob (godine)	Koeficijent	Iznos (kn)
1	0-<7	2,32	265,75
2	7-<18	1,00	114,40
3	18-<65	1,47	168,17
4	65+	2,27	260,00

Plaća zakupaca

- Iz mjesečne glavarine, doktori u zakupu plaćaju:
 - Plaće zaposlenicima
 - Mirovinsko i socijalno osiguranje zaposlenika
 - Najam ambulante
 - Komunalne troškove
 - Nabavku i odvoz ampuliranog i sanitetskog materijala
 - Knjigovođu
 - Plaću, mirovinsko i socijalno sebi

Prednosti i mane, sustav

Prednosti

- Slobodan izbor liječnika
- Mogućnost kvalitetnije usluge

Nedostaci

- Neadekvatnost prostora i opreme
- Loša raspodjela pacijenata po broju i spolu
- Sustav financiranja glavarinom
- Štednja na lijekovima i materijalu
- Nemotiviranost

Prednosti i mane, liječnici

- Motiv za otvaranje privatne liječničke prakse? Veća kvaliteta rada (uz obećane vlastite ordinacije).
- **Prednosti zakupa:**
 - Veća financijska dobit, nema dežurstva, bolja kvaliteta rada
- **Nedostaci zakupa:**
 - Prostor je u najmu (ne u vlasništvu), velike razlike u opremljenosti, nedostatak kontrole rada, problem zamjene u slučaju bolovanja i godišnjih odmora, glavnicu profita ostaje ista bez obzira na trud, nema bonusa, neadekvatna povezanost sa specijalističkim službama

Međutim, preventiva i LOM?

- Tijekom 2010. godine u djelatnosti opće/obiteljske medicine u RH zabilježeno je ukupno 19.604 sistematskih, periodičnih i kontrolnih pregleda odraslih, što je:
 - **39%** manje nego u 2009. godini
 - **94%** manje u odnosu na 1990. godinu

Ginekološka skrb

- U 2010. u skrbi bila 1.534.621 žena; 41,1% koristilo usluge
- 219 timova puno i 21 tim djelomično radno vrijeme, a u ordinacijama privatne prakse bez ugovora s HZZO-om 60 timova s punim te 10 timova s djelomičnim radnim vremenom
- Utvrđeno je ukupno 57.975 patoloških stanja u trudnoći, najveći broj (38,1%) u prva tri mjeseca trudnoće
- Uzeto je 408.603 uzoraka za PAPA test (397,4/1.000 žena fertile dob), od kojih je 8,0% bilo patoloških

NACIONALNA STRATEGIJA
RAVNOVAŽNOSTI
2012. 2010.

Patronažna služba

- Djelatnost medicinskih sestara koja se odvija u obitelji i zajednici uz maksimalno sudjelovanje i učešće korisnika
- Osnove rada
 - Profesionalnost određena usvojenim standardima rada
 - Cjeloviti pristup u zbrinjavanju korisnika skrbi
 - Obiteljsko zbrinjavanje i usmjerenost na zajednicu
 - Preventivno djelovanje

Korisnici patronažne službe

- Trudnice, babinjače
- Novorođenčad i dojenčad
- Mala i predškolska djeca
- Školska djeca, adolescenti
- Kronični bolesnici (hipertenzija, dijabetes i njihove komplikacije, tumori...)
- Ovisnici
- Socijalno ugrožene osobe i obitelji
- Osobe s posebnim potrebama (invalidi)

ŽUPANIJA	Životnost	Indicirana	Indicirana osobe	Radnici zdravstvenih ustanova	Radnici zajednice
Osječko-baranjska	6.730	151	18	11.780	10.200 (147)
Primorsko-goranska	1.437	72	22	11.110	11.490 (116)
Šibensko-kninska	1.224	22	42	5.960	6.510 (226)
Škotska	17.975	32	32	12.260	12.740 (224)
Vukovarsko-srijemska	111.03	74	74	10.670	10.710 (117)
Zadarska	1.190	24	24	5.410	6.210 (126)
Zagrebačka	1.130	27	27	7.770	7.710 (127)
Međimurska	1.113	24	24	5.040	5.040 (124)
Moždarska	2.222	22	22	10.220	10.220 (122)
Novosadska	712	11	11	1.560	1.560 (111)
Podunavska	200	21	21	4.100	4.100 (121)
Slavonska	1.001	12	12	7.400	7.400 (122)
Srijemska	1.000	27	27	5.400	5.400 (127)
Suskepska	1.000	21	21	4.000	4.000 (121)
Travničko-bosanska	1.117	2	21	11.110	11.110 (121)
Vojvodinska	1.000	24	24	7.270	7.270 (124)
Zemljovalnička	1.000	27	27	5.000	5.000 (127)
Ukupno	44.227	217	217	114.200	114.200 (217)

Stanje patronažne službe u HR

- Više medicinske sestre patronažnog smjera
- Normativ od 5.100 stanovnika na području nadležnog doma zdravlja/organizacijske jedinice županijskog doma zdravlja po jednoj patronažnoj sestri
- U 2010. godini, u ovoj djelatnosti radilo je 838 viših medicinskih sestara (712 u 2001. godini) i 123 medicinske sestre srednje stručne spreme (133 u 2001. godini)

NACIONALNA STRATEGIJA
RAVNOVAŽJA ZDRAVSTVA
2012. - 2020.

Primarna zdravstvena zaštita

Svi grafički i video materijali u ovoj prezentaciji korišteni su isključivo u obrazovne svrhe, a dobiveni su pretraživanjem sadržaja na Internetu. Neki dijelovi prezentacije preuzeti su iz drugih javno dostupnih prezentacija u izvornom ili prilagođenom obliku. Neki materijali su promijenjeni da bolje odgovaraju sadržaju koji predstavljaju. Prezentacija predstavlja stavove autora, i nikako ne odražava službene stavove Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Autor zahvaljuje svim osobama koje su doprinijele postavljanjem svojih sadržaja na Internet.

Za sva dodatna pitanja obratite se autornu prezentacije na e-mail adresu: ozren.polasek@mefst.hr

Doc. dr. sc. Ozren Polašek
Katedra za javno zdravstvo